

การคุ้มครองแรงงานข้ามชาติในประเทศไทยภายใต้กฎหมายสิทธิมนุษยชน

ความนำ

ในปัจจุบันนี้ สิทธิมนุษยชนนับเป็นประเด็นที่ถูกถกเถียงและโต้แย้งอย่างกว้างขวาง องค์กรต่าง ๆ ทั้งในระดับโลก ระดับภูมิภาค ตลอดจนองค์กรและหน่วยงานในแต่ละประเทศ ต่างมุ่งเน้นให้พลเมืองในประชาคมโลกเคารพสิทธิความเป็นมนุษย์และสิทธิขั้นพื้นฐานซึ่งกันและกัน สิทธิของมนุษย์นั้น เริ่มต้นจากสิทธิส่วนบุคคล (Personal Right) ที่เป็นสิทธิส่วนตัวของบุคคลที่ผู้อื่นจะล่วงละเมิดมิได้ สิทธิของพลเมือง (Civil Right) ที่เป็นสิทธิของประชาชนในฐานะที่เป็นพลเมืองแห่งรัฐ เป็นสิทธิที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายของรัฐ ซึ่งสิทธิพลเมืองประกอบด้วยสิทธิทางสังคม (Social Right) เป็นสิทธิของประชาชนทางสังคมที่จะได้รับการบริการจากสังคม ในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม เช่น สิทธิการเข้าถึงการบริการสาธารณสุข เป็นต้น สิทธิทางสวัสดิการสังคม (Social Welfare Right) เป็นสิทธิของประชาชนทุกคนที่จะได้รับสวัสดิการทางสังคม เช่น สิทธิการได้รับการศึกษา และสิทธิทางวัฒนธรรม (Cultural Right) ได้แก่ สิทธิเข้าร่วมในพิธีกรรม ประเพณีวัฒนธรรม ของประชาคมในด้านศิลปะต่าง ๆ และสิทธิทางการเมือง สิทธิทั้งหมดนี้ล้วนได้รับการคุ้มครองจากกฏกติกา ระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน เรามีอาจปฏิเสธได้ว่า ประเทศไทยสมควรให้ความสำคัญกับประเด็นนี้เป็นพิเศษ และมีได้จำกัดเฉพาะสิทธิของประชาชนชาวไทยเท่านั้น แต่รวมถึงสิทธิของแรงงานข้ามชาติที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยด้วย

ประเทศไทยเป็นประเทศปลายทางของแรงงานอพยพจำนวนมาก โดยเฉพาะแรงงานจากประเทศ กัมพูชา พม่า และลาว ซึ่งเดินทางเข้ามาทำงานในประเทศไทยทั้งโดยถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย เพื่อแสวงหางานที่มั่นคง รายได้พอเพียงแก่การดำรงชีพ และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แรงงานเหล่านี้เป็นฟันเฟืองสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรมประมง ก่อสร้าง และงานบ้าน ในฐานะมนุษย์คนหนึ่ง สิทธิและเสรีภาพของแรงงานข้ามชาติเหล่านี้ควรได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายและพวกเขาควรได้รับสิทธิในด้านสภาพการทำงานเช่นเดียวกับแรงงานไทย ตลอดจนชั่วโมงการทำงาน วันหยุด วันลาการทำงานนอกเวลาปกติ และรวมถึงความปลอดภัยในการทำงาน แต่ในปัจจุบันแรงงานข้ามชาติได้รับค่าจ้างแรงงานต่ำกว่าแรงงานทั่วไป และมีชั่วโมงการทำงานที่ยาวนานกว่า ซ้ำยังต้องทนทุกข์กับสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เลวร้าย

แม้ว่าประเทศไทยมีมาตรการในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของปัจเจกชนในรูปแบบต่าง ๆ เนื่องจากประเทศไทยมีพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนตามสนธิสัญญาหลายฉบับ แต่ยังคงมีปัญหาทั้งในทางปฏิบัติและกฎหมายของประเทศไทยเองที่มีได้มีการอนุวัติการให้สอดคล้องกับข้อตกลงระหว่างประเทศที่ได้ลงนามไว้ ส่งผลให้แรงงานต่างด้าวจำนวนมากถูกละเมิดสิทธิและไม่ได้รับความคุ้มครองตามสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานและมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องต้องศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้น ผลกระทบและแนวทางแก้ไข เพื่อให้บุคคลเหล่านี้ได้รับการดูแลและปกป้องอย่างเต็มที่และเป็นธรรม

๒. กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

- อนุสัญญาองค์การสหประชาชาติ ได้แก่ อนุสัญญาว่าด้วยความเป็นทาส อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของคนงานอพยพและสมาชิกครอบครัว ซึ่งมุ่งคุ้มครองทั้งแรงงานถูกต้องตามกฎหมายและ

แรงงานนอกระบบให้มีสิทธิเท่าเทียมกับแรงงานในประเทศ และพิธีสารเพื่อป้องกัน ปรามปรามและลงโทษ การค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก เป็นต้น

- สนธิสัญญาและข้อตกลงองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ได้แก่ อนุสัญญาว่าด้วยการอพยพ เพื่อการทำงาน ข้อเสนอว่าด้วยแรงงานอพยพ ซึ่งมุ่งให้ความคุ้มครองสิทธิของแรงงาน ๓ ด้าน คือ ความเท่าเทียมในด้านโอกาสและการรักษาพยาบาล ด้านนโยบายสังคม และด้านการจ้างงานและที่พักอาศัย อนุสัญญาว่าด้วยแรงงานอพยพ พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งมุ่งเน้นในการจัดการแรงงานอพยพผิดกฎหมาย และมีได้ระบุให้แรงงานผิดกฎหมายได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานเช่นเดียวกับแรงงานชอบด้วยกฎหมาย ปฏิญญาว่าด้วยหลักการและสิทธิขั้นพื้นฐานในการทำงานขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ซึ่งมีหลักการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการสมาคมและการยอมรับอย่างมีประสิทธิผลในสิทธิที่จะร่วมเจรจาต่อรอง การขจัดแรงงานบังคับ หรือการเกณฑ์แรงงานทุกรูปแบบ การเลิกจ้างการใช้แรงงานเด็กอย่างได้ผล และการยุติการเลือกปฏิบัติในแง่การจ้างงาน และการทำงาน กรอบพหุภาคีว่าด้วยการย้ายถิ่นฐานแรงงานขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ซึ่งได้รวบรวมหลักการและแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่บนบรรทัดฐานระหว่างประเทศ โดยมีได้มีผลผูกมัดสมาชิกผู้ร่วมลงนามตามกฎหมาย

- กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ได้แก่ ร่างตราสารสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ประกอบด้วย ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นเอกสารที่ทั่วโลกตกลงใช้ร่วมกันเป็นแนวทางไปสู่เสรีภาพและความเท่าเทียม โดยการปกป้องสิทธิมนุษยชนของทุกคนในทุกแห่งหน ปฏิญญานี้มีบทบัญญัติที่ให้การรับรองสิทธิของแรงงาน รวมถึงแรงงานอพยพ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ซึ่งมีเนื้อหาระบุว่าภาคีสมาชิกขอให้คำมั่นว่าจะเคารพสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองของบุคคล รวมถึงสิทธิในชีวิต เสรีภาพในศาสนา เสรีภาพในการพูด เสรีภาพในการชุมนุม สิทธิเลือกตั้ง และสิทธิในการได้รับการพิจารณาความอย่างยุติธรรม โดยยังมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการห้ามค้าทาส และรับรองสิทธิที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน เช่น สิทธิในการเข้าร่วมสหภาพแรงงาน และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งมีผลผูกมัดภาคีสมาชิกให้ทำงานเพื่อมุ่งสู่การให้สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง แก่ปัจเจกบุคคล รวมถึงสิทธิแรงงานและสิทธิในสุขภาพอนามัย สิทธิในการศึกษา ตลอดจนสิทธิในมาตรฐานการครองชีพที่พอเพียงโดยกติการะหว่างประเทศฉบับนี้มีบทบัญญัติในการรับรองสิทธิในการทำงาน และสิทธิในการมีสภาพในการทำงานที่เหมาะสม และน่าพอใจ

๒. การคุ้มครองแรงงานข้ามชาติภายใต้กฎหมายไทย

๒.๑ ผลกระทบของการย้ายถิ่นฐานแรงงานในประเทศไทย

ประการแรก ผลกระทบด้านการลักลอบเข้าเมืองและการค้ามนุษย์ สถิติการเคลื่อนย้ายแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะพม่า ลาว และกัมพูชา เข้ามาในประเทศไทยมีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกปี เห็นได้จากสถิติของผู้ต้องขังที่รอการผลักดันส่งกลับประเทศต้นทางของสำนัก งานตรวจคนเข้าเมือง โดยมีชาวพม่าจำนวนมากที่สุด ปัจจุบันมีผู้ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายสามสัญชาติไม่น้อยกว่า ๑.๕-๒ ล้านคน ในจำนวนนี้มีเด็กและผู้หญิงที่เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อของขบวนการ ค้ามนุษย์

ประการต่อมา ผลกระทบด้านอาชญากรรม ยาเสพติด และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จาก สถิติของสำนักงานแผนงานและงบประมาณ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีข้อมูลอาชญากรรมที่แรงงานข้ามชาติเป็นตัวเสริมที่ทำให้ปัญหาสังคมเพิ่มขึ้น แต่ไม่ใช่ต้นกำเนิดของปัญหามากไปกว่าคนไทยในพื้นที่ที่มีแรงงานข้ามชาติ

มีประเภทของความผิด อาทิเช่น ฆ่า พยายามฆ่า ทำร้ายร่างกาย ข่มขืนกระทำชำเรา ลัก/ชิง/ปล้นทรัพย์ มีอาวุธปืน ลักลอบของหนีภาษี ยาเสพติด เข้าเมืองผิดกฎหมาย ปลอมแปลงเอกสาร บุกรุกทำลายป่า เป็นต้น

ผลกระทบทางสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม การเพิ่มจำนวนของแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายในประเทศไทย เป็นปัญหาต่อการเป็นพาหนะนำโรคติดต่อ เช่น มาเลเรีย วัณโรค เหาช้าง ไข้เลือดออก โรคเรื้อน ใช้กาฬหลังแอ่น ที่ประเทศไทยเคยควบคุมได้แล้ว สาเหตุเกิดจากการเข้ามาโดยไม่ได้รับการตรวจโรค การเข้าถึงสิทธิด้านสุขภาพ สาธารณสุข ของแรงงานที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนอนุญาตทำงาน และไม่มีบัตรประกันสุขภาพ และส่งผลกระทบต่อปริมาณด้านสาธารณสุขของประชากรของไทยด้วย

ในขณะเดียวกันปัญหาขยะมูลฝอย ชุมชนสกปรก สาเหตุเกิดมาจากการขาดระเบียบของแรงงานต่างด้าวและความเห็นแก่ได้ของเจ้าของ สถานที่โดยไม่ได้ใส่ใจต่อสภาพสิ่งแวดล้อม ทำให้แรงงานต้องอยู่ในสภาพสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่แออัด สกปรก ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ และอนามัยของแรงงานต่างด้าวและสังคมไทย

ผลกระทบทางเศรษฐกิจ ผลกระทบทางเศรษฐกิจของแรงงานข้ามชาติมีทั้งด้านบวก และด้านลบ อาทิเช่น การมีแรงงานข้ามชาติมาทดแทนการขาดแคลนแรงงานในประเทศส่งผลกระทบต่อภาคการผลิต ทำให้ไทยมีรายได้มวลรวมเพิ่มสูงขึ้น ขณะเดียวกันก็เกิดผลกระทบทางการค้าระหว่างประเทศ นานาชาติใช้ปัญหาจากการจ้างแรงงานข้ามชาติเป็นข้ออ้างในการกีดกันทางการค้า การปิดกั้นการพัฒนาเทคโนโลยีทางการผลิตของประเทศ ผลกระทบต่อโครงสร้างค่าจ้างแรงงานไทย และการแข่งขันทางธุรกิจของแรงงานต่างด้าว เป็นต้น

ผลกระทบด้านแรงงานและอัตราการมีงานทำ ในด้านบวก แรงงานข้ามชาติอาจเข้าช่วยทดแทนแรงงานที่ขาดแคลนในภาคการผลิตต่าง ๆ โดยเฉพาะงานในระดับล่างที่สกปรก อันตราย และเสี่ยง ซึ่งคนท้องถิ่นหลีกเลี่ยงที่จะทำ ในด้านลบ การมีแรงงานต่างชาติทำให้เกิดภาวะการกดค่าแรงของแรงงานท้องถิ่นและอำนาจในการต่อรองและสิทธิแรงงานของคนท้องถิ่นน้อยลง เพราะนายจ้างมีตัวเลือกมาก ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเงื่อนไขการทำงาน และการจ้างงานที่เปลี่ยนแปลงไปในทางลบด้วย

ผลกระทบด้านการเมืองและความมั่นคงภายในประเทศ การมีแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก กระจุกกระจายตามพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ ไม่ทราบจำนวน และที่พิกัดของแรงงานที่แท้จริง แต่ตัวเลขโดยประมาณน่าจะมีแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายในประเทศไทยไม่ต่ำกว่า ๓ ล้านคน ประกอบกับนโยบายบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติ การเอาเปรียบ และอคติทางชาติพันธุ์ จะส่งผลกระทบต่อสังคมไทยทั้งในระยะสั้นและระยะยาว และยังส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน

๒.๒ กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการและการคุ้มครองแรงงานข้ามชาติ

แรงงานต่างชาติที่เดินทางเข้ามาทำงานในประเทศไทย แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ แรงงานมีทักษะ และแรงงานไร้ทักษะ โดยแรงงานทั้งสองประเภทนี้เดินทางเข้ามาในประเทศไทยผ่านระบบและกระบวนการที่แตกต่างกัน แรงงานมีทักษะมักเป็นผู้ประกอบวิชาชีพจากประเทศในทวีปยุโรปและทวีปอเมริกาที่เดินทางเข้ามาภายใต้พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน และนโยบายของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ขณะที่แรงงานไร้ทักษะซึ่งมักอพยพมาจากประเทศลาว พม่า และกัมพูชาได้รับการคุ้มครองสิทธิภายใต้กฎหมายหลายฉบับ ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับปัจจุบัน พ.ศ. ๒๕๖๐) พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นต้น และมักเดิน

ทางเข้ามาประเทศไทยภายใต้บันทึกข้อตกลงระหว่างไทยและประเทศต้นทาง และผ่านการพิสูจน์สัญชาติตามกระบวนการของกฎหมาย

๒.๓ ปัญหาในการจัดการและคุ้มครองแรงงานข้ามชาติ

แรงงานข้ามชาติไร้ทักษะที่เข้ามาในประเทศไทยนั้น สามารถเป็นแรงงานที่ถูกต้องตามกฎหมายได้โดยการอพยพเข้ามาภายใต้บันทึกข้อตกลงระหว่างไทยและประเทศของตน หรือเข้าสู่กระบวนการพิสูจน์สัญชาติและได้รับบัตรชมพู แม้เข้ามาทำงานในประเทศไทยโดยมิถูกต้องตามกฎหมาย อย่างไรก็ตาม บันทึกข้อตกลงและกระบวนการพิสูจน์สัญชาติเหล่านี้มักเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอตามนโยบายของรัฐบาลแต่ละชุด จึงเกิดความไม่ต่อเนื่องและไม่แน่นอน รวมทั้งกระบวนการในการนำเข้าแรงงานข้ามชาติซับซ้อน ยุ่งยาก ไม่ชัดเจน และมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างมาก จึงทำให้แรงงานที่ต้องการอพยพเข้ามาทำงานประเทศไทยหลีกเลี่ยงกระบวนการตามกฎหมายและลักลอบเข้าสู่ประเทศไทยอย่างลับ ๆ โดยผ่านนายหน้า จนนำไปสู่ปัญหาการค้ามนุษย์จากผู้ที่ต้องการแสวงหาประโยชน์จากกลุ่มแรงงานเหล่านี้

ในทางปฏิบัติ แรงงานไร้ทักษะที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยอย่างผิดกฎหมายไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิเท่าเทียมกับแรงงานต่างด้าวถูกกฎหมาย เช่น การคุ้มครองความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สิน การได้รับค่าจ้างตามอัตราค่าแรงขั้นต่ำ การเข้าถึงบริการทางสังคม และแม้แต่แรงงานข้ามชาติที่ได้รับการพิสูจน์สัญชาติภายหลังจากเข้ามาประเทศไทยก็ได้รับสิทธิต่าง ๆ โดยจำกัด เช่น ไม่สามารถขอใบอนุญาตขับขี่รถยนต์ และขาดการเข้าถึงระบบประกันสุขภาพ เป็นต้น นอกจากนี้ แรงงานข้ามชาติที่เดินทางเข้ามาโดยถูกต้องตามกฎหมายก็ไม่ได้รับสิทธิอื่นพึงมีพึงได้อย่างครบถ้วนเช่นเดียวกัน เนื่องจากความยากลำบากในการเข้าถึงสิทธิและบริการต่าง ๆ ทั้งนี้ แรงงานไทยอาจตกอยู่ในสภาพการทำงานที่เลวร้ายและการขาดสุขอนามัยของที่พักและอาหาร เช่นเดียวกับแรงงานต่างชาตินอกอุตสาหกรรมบางประเภท เช่น อุตสาหกรรมประมง เป็นต้น

นอกจากการขาดสิทธิทางสังคมแล้ว แรงงานข้ามชาติยังถูกจำกัดสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองด้วย เช่น แรงงานข้ามชาติไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าร่วมเป็นกรรมการในสหภาพแรงงาน ตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งขัดกับมาตรฐานสากลตามอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ ๘๗ และ ฉบับที่ ๙๘

๓. ความสอดคล้องระหว่างกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการและคุ้มครองแรงงานข้ามชาติกับมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ

ดังได้กล่าวเบื้องต้นแล้วว่า กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับแรงงานข้ามชาติมีหลายฉบับ และคุ้มครองสิทธิหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นสิทธิพื้นฐานทั่วไป สิทธิในทางการเมือง สิทธิในทางสังคม และสิทธิในทางเศรษฐกิจ ประเทศไทยมีกฎหมายหลายฉบับที่คุ้มครองสิทธิของแรงงานข้ามชาติโดยเฉพาะกลุ่มที่ถือว่าทำงานในประเทศไทยโดยชอบด้วยกฎหมาย แต่บทบัญญัติในกฎหมายไทยเหล่านั้นยังไม่ครอบคลุมสิทธิต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในกฎหมายระหว่างประเทศ และข้อตกลงระหว่างประเทศที่ไทยได้เข้าเป็นภาคีสมาชิก รวมทั้งกฎระเบียบมักเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอโดยขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาลในแต่ละสมัย ทำให้เกิดความไม่แน่นอนและเกิดช่องโหว่ของกฎหมายที่ใช้บังคับกับแรงงานข้ามชาติ

นอกจากนั้น กระบวนการบังคับใช้กฎหมายของประเทศไทยยังหละหลวม เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุมและตรวจตราการเดินทางเข้าประเทศไทยของแรงงานข้ามชาติ และการจ้างแรงงานต่างด้าวละเลยและขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ การกระทำทุจริตและประพฤติมิชอบในหน้าที่ราชการโดยรับสินบนหรือเห็นแก่พวกพ้อง ทำให้แรงงานข้ามชาติถูกเอารัดเอาเปรียบ และถูกลิดรอนสิทธิของตน

สรุปและข้อเสนอแนะ

สิทธิของแรงงานข้ามชาติได้รับการรับรองไว้ในกฎหมายระหว่างประเทศหลายฉบับ โดยเฉพาะอนุสัญญาของสหประชาชาติ และองค์กรแรงงานระหว่างประเทศ รวมทั้งกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ ข้อตกลงระหว่างประเทศเหล่านี้มุ่งเน้นคุ้มครองสิทธิในการเข้าถึงบริการทางสังคม สิทธิในความเสมอภาค และอิสระจากความเป็นทาส และการตกอยู่ในภาวะจำยอม อย่างไรก็ตาม ข้อตกลงระหว่างประเทศที่ไทยเข้าร่วมลงนามมักไม่มีสภาพบังคับ ดังนั้น ประเทศไทยจึงไม่ต้องรับผิดชอบใด ๆ แม้ไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติในสนธิสัญญาเหล่านั้น

กฎหมายและกฎระเบียบของประเทศไทยที่ใช้บังคับกับแรงงานข้ามชาติมักเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ส่งผลให้เกิดความสับสนในการบังคับใช้ นอกจากนี้ บันทึกความตกลงระหว่างประเทศไทยและประเทศต้นทางและกระบวนการพิสูจน์สัญชาติซึ่งใช้บังคับกับการจัดการแรงงานข้ามชาติมีความซับซ้อน ยุ่งยาก และเสียค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง นายจ้างและลูกจ้างจึงพยายามหลีกเลี่ยงกระบวนการเหล่านี้ ทำให้จำนวนของแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมายในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น และก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาอีกมากมาย เช่น ปัญหาการค้ามนุษย์ การทารุณกรรม และการใช้แรงงานเด็กและสตรี เป็นต้น

ในการนี้ จึงเห็นว่า ควรมีการบูรณาการระบบการนำเข้าแรงงานต่างชาติให้เป็นหนึ่งเดียว เพื่อลดขั้นตอนของการลงทะเบียนแรงงานต่างชาติให้สะดวกและง่ายดายยิ่งขึ้น และยังเป็นการลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าเอกสารที่ต้องจัดเตรียมในการลงทะเบียน ตลอดจนค่าธรรมเนียมในการลงทะเบียน

นอกจากนี้ ควรมีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในระบบการจัดการแรงงานต่างด้าว และสิทธิต่าง ๆ ที่แรงงานต่างด้าวพึงได้รับ เพื่อให้ผู้ครองสิทธิเหล่านี้เข้าใจและสามารถเรียกร้องสิทธิของตนเองได้อย่างถูกต้อง และสมบูรณ์ ท้ายที่สุด ผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและจัดการแรงงานต่างด้าวควรบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด และลงโทษผู้ฝ่าฝืนกฎระเบียบไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน นายจ้าง และลูกจ้าง ตามบทบัญญัติของกฎหมาย เพื่อให้กฎหมายที่มีอยู่มีการบังคับใช้อย่างสมบูรณ์ และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ อย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กองการจัดระบบการนำเข้าแรงงานต่างด้าว, กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน. (๒๕๕๐). การจ้างคนต่าง
ด้าวเข้ามาทำงานในประเทศไทยอย่างถูกกฎหมายตามข้อตกลง MoU

นักร้องสารแรงงาน. บัตรชมพู. สืบค้น ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ จาก

<https://voicelabour.org/%E0%B8%9A%E0%B8%B1%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B8%8A%E0%B8%A1%E0%B8%9E%E0%B8%B9/>

เรืองเดช นวสันติ. (๒๕๕๖). วิทยานิพนธ์ เรื่อง มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองแรงงานต่างด้าวผิด
กฎหมายที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยเพื่อปรับให้เป็นแรงงานถูกกฎหมาย. สืบค้น ๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ จาก
<http://libdoc.dpu.ac.th/thesis/149423.pdf>

วศินี พงษ์ประภาพ. สิทธิในการเข้าร่วมสหภาพ : ทางออกปัญหาการค้ามนุษย์ในแรงงานข้ามชาติ-แรงงาน
นอกระบบ. สืบค้น ๒ ธันวาคม ๒๕๖๓ จาก <https://workpointtoday.com/trade-union-human-trafficking/>

สำนักงานแรงงานระหว่างประเทศ. ILO คืออะไร ILO ทำอะไร. สืบค้น ๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ จาก

https://www.ilo.org/wcmsp/groups/public/—asia/—ro-bangkok/documents/publication/wcms_098257.pdf

องค์กรนิรโทษกรรมสากลแห่งประเทศไทย. ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน. สืบค้น ๑ ธันวาคม ๒๕๖๓
จาก <https://www.amnesty.or.th/our-work/hre/what-udhr>

ภาษาอังกฤษ

Chalamwong Y and Prugsamatz R. (2009). Labor Migration in Thailand : Recent Trends and
Implications for Development. TDRI Quarterly Review 3

Paitoonpong S and Chalamwong Y. (2012). Managing International Labor Migration in
ASEAN : A Case of Thailand

Pholphirul P. (2012). Labour Migration and the Economic Sustainability in Thailand. 3
Journal of Current Southeast Asian Affairs 59